

IIDESJÄRVEN LUONNONSUOJELUALUE

Iidesjärvi on Tampereen luonnonsuojeluohjelman kohde ja valmisteilla luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti rauhoitettavaksi. Se on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi ja se kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Valmisteilla oleva luonnonsuojelualue koskee Iidesjärveä ja sen ranta-alueita. Luonnonsuojelualan valmistelu on vielä kesken, mutta työn tavoitteet on jo otettu huomioon puiston suunnittelussa. Merkintä ei koske koko Iidesjärvenpuistoa, ainoastaan rantavyöhykettä, jossa esiintyy mm. EU-direktiivilajit viitasammakko ja täplälampikorento. Luonnonsuojelualan rajaus ei vahvistu kaavatyössä.

DIREKTIIVILAJIT

TLK Rantavyöhykkeellä, joka on osa luonnonsuojelualueeksi valmistettavaa aluetta, esiintyvät muun muassa EU-direktiivilajit viitasammakko (VS) ja täplälampikorento (TLK). (Ramboll, 2021)

LIITO-ORAVAHAVAINNOT

Iidesjärven eteläpuolella on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Uusimmassa selvityksessä ei havaittu liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Selvitysalueelta havaittiin kolme papanapuuta. (Sitowise, 2024) Liito-oravan ydinalue on merkitty karttaan katkoviivalla. Kartalla on tuoreimman selvityksen lisäksi myös Laji.fi kerätyt havainnot.

ARVOKAS LINNUNSTOALUE

Järvi rantoineen on maakunnallisesti arvokas lintualue. Puiston maa-alueella merkittävimmät luontoarvot ovat erityisen tärkeitä lintukohteet. Puiston luoteisosassa on linnustollisesti arvokas metsikkö, jossa on tavattu uhanalaista, suojeltavaa valkoselkätiikkaa, sekä useana vuotena myös pikkutiikkaa. Kaatopaikan kaakkoispuolinen rantavyöhyke sekä vanhan taimiston alue on tunnistettu naurulokkien kolonia-alueiksi. Vanhan taimiston alue on erityisen tärkeä muuton aikainen alue. (Ramboll, 2021)

ARVOKAS HYÖNTEISALUE

Puiston keskiosasta löytyy pienialaisia kohteita, jotka on määritelty erittäin arvokkaiksi hyönteiskohteiksi. Uhanalaista mäkihilikoita ei puistossa ole esiintynyt. (Ramboll, 2021)

ARVOKAS LEPAKKOALUE

Järvi rantoineen on arvokas lepakkoalue. Lepakkoalue ulottuu myös puiston maaosiin. (Ramboll, 2021)

KAATOPAIKAN KUNNOSTUS JA PILAANTUNEIDEN MAIDEN KÄSITTELY

Iidesjärvenpuiston alueella sijainnut Nekalan kaatopaikka oli käytössä vuosina 1929-1958. Vanhalta kaatopaikalta tulevien suotovesien on todettu edelleen lisäävän Iidesjärven ravinnekuormaa ja rehevyyttä.

PIMA Tämän yleissuunnitelman kanssa samanaikaisesti on ollut käynnissä kaatopaikan kunnostuksen yleissuunnitelma. 8 hehtaarin laajuinen kaatopaikka-alue on kokonaan pilaantunutta maata (PIMA). Lisäksi alueen reunoilta on löytynyt öljyisen jätteen alue (ÖJ) sekä sekalainen rakennusjätealue, joka luokitellaan pilaantuneeksi maaksi. (Sitowise, 2022)

ÖJ

Kunnostuksen laajuus on esitetty katkoviivalla. Toteutuksessa on päädytty vaihtoehtoon, jossa rantaluiska kevennetään ja alue peitetään. (Sitowise, 2022)

KASVILLISUUS

Kasvistollisesti puistossa ei esiinny uhanalaisia lajeja tai kasvillisuustyyppisiä. Alueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä (Sitowise, 2020) on nostettu avoimet niitty-ympäristöt ja Iidesjärven luontaisen rantakasvillisuuden vyöhykkeet huomionarvoiksi kohteiksi. Iidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvion (Ramboll, 2021) mukaan puiston nykytilan 25:stä eri elinympäristöstä rantaelinympäristöt sekä yksi metsäkuvio saivat monimuotoisuuden laatuarvosanakseen hyvää (good), muut elinympäristöistä olivat laadultaan keskinkertaisia (moderate) tai heikkoja (poor).

VIERASLAJIT

Luontoarvoja uhkaa nykytilanteessa runsas vieraslajien määrä. Koko Iidesjärven alueen kasvillisuudessa on huomattavasti leviämään päässeitä haitallisia vieraslajeja, enimmäkseen ruohovartisia kasveja. Iidesjärvenpuiston merkittävimmät vieraslajiesiintymät löytyvät vanhan kaatopaikan alueelta, jossa erityisesti jättipalsami muodostaa monin paikoin laajoja kasvustoja. (Ramboll, 2021)

POISTUVAT TOIMINNOT

Alueella tapahtuvia lähitulevaisuuden muutoksia ovat kaatopaikan kunnostuksen, pilaantuneiden maiden käsittelyn ja vieraslajien poiston lisäksi kaupungin varikkotoimintojen siirtäminen toisaalle sekä vanhan huoltorakennuksen purku.

Nämä toimet tehdään yleissuunnitelmasta huolimatta. Koska puiston suunnittelun yhtenä lähtökohdina on ollut säilyttää viheralueen nykytilaa, on uusien toimintojen sijoittelussa pyritty hyödyntämään ensisijaisesti näitä alueita, jotka joka tapauksessa muuttuvat.

→ Koska puiston suunnittelun yhtenä lähtökohtana on ollut säilyttää viheralueen nykytilaa, on uusien toimintojen sijoittelussa pyritty hyödyntämään ensisijaisesti alueita, jotka joka tapauksessa muuttuvat:

- kunnostettavan kaatopaikan alue
- pilaantuneiden maiden kunnostusalueet
- varikkoalueen käytöstä vapautuva alue
- purettavan huoltorakennuksen alue
- alueet, joilta poistetaan vieraslajeja

HULEVEDET
Tämän yleissuunnitelman kanssa samanaikaisesti on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma. Uutena rakenteena on esitetty maanalaista hulevesien käsittely- ja viivytysrakennetta puiston pohjoisosaan. (Sitowise, 2021)

KAATOPAIKAN KUNNOSTUS JA PILAANTUNEIDEN MAIDEN KÄSITTELY

Iidesjärvenpuiston alueella sijainnut Nekalan kaatopaikka oli käytössä vuosina 1929-1958. Vanhalta kaatopaikalta tulevien suotovesien on todettu edelleen lisäävän Iidesjärven ravinnekuormaa ja rehevyyttä.

Tämän yleissuunnitelman kanssa samanaikaisesti on ollut käynnissä kaatopaikan kunnostuksen yleissuunnitelma. 8 hehtaarin laajuinen kaatopaikka-alue on kokonaan pilaantunut maata. Lisäksi alueen reunolta on löytynyt öljyisen jätteen alue sekä sekalainen rakennusjätealue, joka luokitellaan pilaantuneeksi maaksi. Toteutuksessa on päädytty vaihtoehtoon, jossa rantaluiska kevennetään ja alue peitetään. (Sitowise, 2022)

KASVILLISUUS

Kasvistollisesti puistossa ei esiinny uhanalaisia lajeja tai kasvillisuustyppejä. Alueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä (Sitowise, 2020) on nostettu avoimet niitty-ympäristöt ja Iidesjärven luontaisen rantakasvillisuuden vyöhykkeet huomionarvoisiksi kohteiksi. Iidesjärvenpuiston monimuotoisuusarvion (Ramboll, 2021) mukaan puiston nykytilan 25:stä eri elinympäristöstä rantaelinympäristöt sekä yksi metsäkuutio saivat monimuotoisuuden laatuosanakseen hyvää (good), muut elinympäristöistä olivat laadultaan keskinkertaisia (moderate) tai heikkoja (poor).

VIERASLAJIT

Luontoarvoja uhkaa nykytilanteessa runsas vieraslajien määrä. Koko Iidesjärven alueen kasvillisuudessa on huomattavasti leviämään päässeitä haitallisia vieraslajeja, enimmäkseen ruohovartisia kasveja. Iidesjärvenpuiston merkittävimmät vieraslajiesiintymät löytyvät vanhan kaatopaikan alueelta, jossa erityisesti jättipalsami muodostaa monin paikoin laajoja kasvustoja. (Ramboll, 2021)

POISTUVAT TOIMINNOT

Alueella tapahtuvia lähitulevaisuuden muutoksia ovat kaatopaikan kunnostuksen, pilaantuneiden maiden käsittelyn ja vieraslajien poiston lisäksi kaupungin varikkotoimintojen siirtäminen toisaalle sekä vanhan huoltorakennuksen purku.

Nämä toimet tehdään yleissuunnitelmasta huolimatta. Koska puiston suunnittelun yhtenä lähtökohtana on ollut säilyttää viheralueen nykytilaa, on uusien toimintojen sijoittelussa pyritty hyödyntämään ensisijaisesti näitä alueita, jotka joka tapauksessa muuttuvat.

IIDESJÄRVEN LUONNONSUOJELUALUE

Iidesjärvi on Tampereen luonnonsuojeluohjelman kohde ja valmisteilla luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti rauhoitettavaksi. Se on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi ja se kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Valmisteilla oleva luonnonsuojelualue koskee Iidesjärveä ja sen ranta-alueita. Luonnonsuojelualan valmistelu on vielä kesken, mutta työn tavoitteet on jo otettu huomioon puiston suunnittelussa. Merkintä ei koske koko Iidesjärvenpuistoa, ainoastaan rantavyöhykettä, jossa esiintyy mm. EU-direktiivilajit viitasammakko ja täplälampikorento. Luonnonsuojelu-alueen rajaus ei vahvistu kaavatyössä.

DIREKTIIVILAJIT

Rantavyöhykkeellä, joka on osa luonnonsuojelualueeksi valmistettavaa aluetta, esiintyvät muun muassa EU-direktiivilajit viitasammakko ja täplälampikorento. (Ramboll, 2021)

LIITO-ORAVAHAVAINNOT

Iidesjärven eteläpuolella on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Uusimmassa selvityksessä ei havaittu liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Selvitysalueelta havaittiin kolme papanapuuta. (Sitowise, 2024)

ARVOKAS LINNUSTOALUE

Järvi rantoineen on maakunnallisesti arvokas lintualue. Puiston maa-alueella merkittävimmät luontoarvot ovat erityisen tärkeät lintukohteet. Puiston luoteisosassa on linnustollisesti arvokas metsikkö, jossa on tavattu uhanalaisia, suojeltavaa valkoselkätikkaa, sekä useana vuotena myös pikkutikkaa. Kaatopaikan kaakkoispuolinen rantavyöhyke sekä vanhan taimiston alue on tunnistettu naurulokkien kolonia-alueiksi. Vanhan taimiston alue on erityisen tärkeä muuton aikainen alue. (Ramboll, 2021)

ARVOKAS HYÖNTEISALUE

Puiston keskiosasta löytyy pienialaisia kohteita, jotka on määritelty erittäin arvokkaiksi hyönteiskohteiksi. Uhanalaisista mäkihilijöitä ei puistossa ole esiintynyt. (Ramboll, 2021)

ARVOKAS LEPAKKOALUE

Järvi rantoineen on arvokas lepakkoalue. Lepakkoalue ulottuu myös puiston maaosiin. (Ramboll, 2021)

MERKINTÖJEN SELITYKSET

Yleissuunnitelmassa on esitetty muutosalueille sijoittuvat toimenpiteet. Muutosalueiden ulkopuoliset alueet säilyvät.

- MUUTOSALUEELLA SÄILYVÄ PUUSTO, sijainti likimääräinen
- ISTUTETTAVA PUU, käytetään paikalle ominaisia lajeja
- ISTUTETTAVA KUKKIVA PIENPUU, käytetään kotimaisia lajeja kuten pihlaja, omenapuu ja tuomi
- ISTUTETTAVA PENSASALUE
- TAIMISTON alueelta harvennetaan kasvillisuutta säilyvien puiden kasvuolosuhteiden parantamiseksi
- UUSI NIITTY, kunnostettavia alueita kylvetään erilaisiksi niityiksi
- UUSI NURMI, toiminnallisten alueiden ympärille tehdään käyttönurmea oleskeluun ja pelailuun
- HOIDETTAVA NURMIALUE, nykyinen nurmi, oleskelukäyttöön matalana hoidettuna
- UUSI TOIMINNALLINEN ALUE, puistoon sijoitetaan luontoteemaisia leikki- ja kuntoilupaikkoja sekä koira-aitaus
- KEHITETTÄVÄ NYKYINEN TAUKOPIAIKKA, oleskelupaikan kalusteet ja pinnat uusitaan
- KEHITETTÄVÄ NYKYINEN KÄYTÄVÄ / POLKU, käytäväverkostoa parannetaan nykyisiä reittejä hyödyntäen
- UUSI KÄYTÄVÄ, uudet käytävät täydentävät nykyistä reittiverkostoa
- UUSI PYSÄKÖINTIALUE
- UUSI LINTUTORNI, lintutorni suunnitellaan esteettömäksi
- Uudet puutasot, rantareitin kosteisiin kohtiin tehdään pitkospuumaiset puutasot
- UUSI RISTEYSAIHE LUONNONMATERIAALEISTA, leveisiin risteyskohtiin asetellaan puunrunkoja ja kiviä teosmaisiksi lahoppuutarhoiksi
- SÄILYVÄT RAKENTEET, vanhan Nekalan tilan kivi-/betonirakenteet säilytetään
- VARAUS PUISTORAKENNUKSELLE
- AVOIMENA PIDETTÄVÄ NÄKYMÄ
- SÄILYVÄ OJA
- UUSI OJA / HULEVESIPAINANNE
- SUUNNITTELUALUEEN RAJA

IIDESJÄRVENPUISTO
YLEISSUUNNITELMA
1:2000 (A2)

LUONNOS 15.10.2024
maisema-arkkitehtitoimisto
NÄKYMÄ oy
Mechelininkatu 34 B, 00260 Helsinki, p. 09-622 717 27

NEKALANTIE

RANJARAHITTI

IIDESJÄRVI

UINAANTIE

NEKALANTIE

OKKOPUJANTIE

KUOKKAMAANTIE

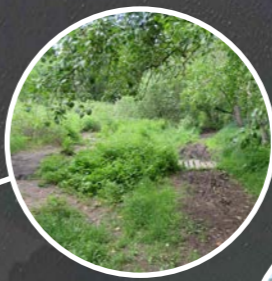
200 m

IIDESJÄRVENPUISTO

**YLEISSUUNNITELMAN
PAIKANNUSKARTTA -
NYKYTILA 1:2000 (A2)**

LUONNOS 15.10.2024

**maaseema-arkkitehtitoimisto
NÄKYMÄ Oy**
Mechelininkatu 34 B, 00260 Helsinki, p. 09-822 717 27

200 m

IIDESJÄRVENPUISTO
YLEISSUUNNITELMAN
PAKANNUSKARTTA -
SUUNNITELMA 1:2000 (A2)

LUONNOS 15.10.2024
maisema-arkkitehtitoimisto
NÄKYMÄ oy
Mechelininkatu 34 B, 00260 Helsinki, p. 09-822 717 27